

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/202/2022
Identifikačné číslo spisu:	4413223512
Dátum vydania rozhodnutia:	26.03.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:4413223512.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne A. P., Z. I., B. XXXX/XX, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Timoranská & Štofková s.r.o., Nové Zámky, Podzámska 32, IČO: 36813401, proti žalovanému P. B., Z. I., X. XXXX/XX, zastúpenému ADVOKÁTSKOU KANCELÁRIOU ONDRUŠEK & PARTNERS s. r. o., Bratislava, Kocelova 25, IČO: 36867942, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva a žalobe žalovaného o zaplatenie 7 701,12 eura, vedenom na Okresnom súde Nové Zámky sp. zn. 16C/265/2013, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 18. novembra 2021 sp. zn. 9Co/56/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Zámky (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom zo 14. novembra 2019 č. k. 16C/265/2013-408 zrušil podielové spoluvlastníctvo strán sporu k nehnuteľnosti bližšie špecifikovanej vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, pričom podielové spoluvlastníctvo k predmetnej nehnuteľnosti vyporiadal tak, že parcelu č. XXXX/X orná pôda o výmere 10 824 m2 prikázal do výlučného vlastníctva žalobkyne a parcelu č. XXXX/X orná pôda o výmere 10 824 m2 prikázal do výlučného vlastníctva žalovaného, zamerané geometrickým plánom geodeta J. J. č. XX/XXXX, úradne overeným dňa 6. februára 2012, ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť tohto rozsudku (výrok I.). O trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo (výrok II.). Žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanému 7 701,12 eura (výrok III.) a zároveň priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni vo výške 100% (výrok IV.). Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť súdu prvej inštancie súdny poplatok za žalobu vo výške 462 eur (výrok V.) a žalobkyňu zaviazal zaplatiť znalcovi Ing. X. O., PhD. zostávajúcu časť priznanej znalečnej odmeny vo výške 141,28 eura (výrok VI.).

1.1. Vychádzajúc z ustanovení § 137 ods. 1, §142 ods. 1, § 451 a nasl. a § 456 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“) dospel k záveru, že žaloba žalobkyne ohľadom vyporiadania podielového spoluvlastníctva je podaná dôvodne.

1.2. Z vykonaného dokazovania mal okrem iného za preukázané, že strany sporu sú podielovými spoluvlastníkmi spornej nehnuteľnosti, každá v podiele 1, pričom žalobkyňa nadobudla podielové spoluvlastníctvo dohodou o vyporiadaní BSM z 9. júla 2008 zavkladovanou pod č. V. a žalovaný nadobudol podielové spoluvlastníctvo na základe kúpnej zmluvy z 28. septembra 2000, zavkladovanej pod č. V osvedčením o dedičstve pod sp. zn. 16D/236/2011, Dnot 75/2012. Žalobkyňa sa domáhala zrušenia a vyporiadania predmetnej nehnuteľnosti z dôvodu, aby sa predišlo sporom vyvolávaných žalovaným v prípade vstupu žalobkyne s rodinnými príslušníkmi na sporný pozemok. Žalovaný so zrušením a vyporiadaním podielového spoluvlastníctva súhlasil v zmysle predloženého geometrického plánu č. XX/XXXX, vyhotoveného súkromným geodetom J. J., v zmysle ktorého bola parcela č. XXXX/X o výmere 21 648 m² označená ako orná pôda zameraná a boli vytvorené novovzniknuté parcely č. XXXX/X orná pôda o výmere 10 824 m² a parc. č. XXXX/X orná pôda o výmere 10 824 m². Súd prvej inštancie mal za to, že sporná nehnuteľnosť je reálne deliteľná, pretože geometrickým plánom boli vytvorené dve rovnaké parcely, a preto postupoval v súlade so zákonom a použil prvý spôsob pri vyporiadaní, t. j. reálne rozdelenie nehnuteľnosti, voči ktorému nemali strany sporu žiadne výhrady.

1.3. Súd prvej inštancie na pojednávaní konanom 14. októbra 2019 pripustil zmenu žalobného petitu vzájomnej žaloby žalovaného o vyplatení širšieho vyporiadania podielového spoluvlastníctva tak, že žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovanému sumu 7 701,12 eura, keď s poukazom na závery vypracovaného znaleckého posudku č. X/XXXX a k nemu prislúchajúci dodatok č. X/XXXX z 15. novembra 2017 mal za preukázané, že žalovaný a manžel žalobkyne (tým v podstate aj žalobkyňa) sa dohodli, že vybudujú spolu ovocný sad, ktorý si rozdelia na 1. Vzhľadom na to, že všeobecná hodnota porastov, ktoré sa nachádzajú na nehnuteľnosti prikázanej do výlučného vlastníctva žalobkyne a ktoré na základe preložených listinných dôkazov zakúpil, vysadil a obhospodaroval žalovaný, predstavuje sumu 7 701,12 eura, prvoinštančný súd i s ohľadom na dohodu sporových strán o spoločnom hospodárení v zmysle § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka priznal žalovanému uplatnenú pohľadávku vo výške 7 701,12 eura v rámci širšieho vyporiadania podielového spoluvlastníctva k spornému pozemku.

1.4. V tejto súvislosti prvoinštančný súd konštatoval, že na spornej nehnuteľnosti ovocný sad spoločne budovali výlučne strany sporu a ich rodinní príslušníci, pričom je nepochybné, že budovali i ďalšie ovocné sady, ktoré ale nie sú predmetom sporu a nenachádzajú sa na spornej parcele, preto bližšie nevyhodnocoval listinné dôkazy predkladané v konaní, ktoré sa týkali celého projektu stavby ovocného sadu, ako aj iných ich činností s prihladnutím na vlastníckej právo k nehnuteľnostiam. Návrh na dopracovanie znaleckého posudku ohľadne všeobecnej hodnoty jabloní, nachádzajúcich sa na novovytvorenej parcele prikázanej do výlučného vlastníctva žalovaného zamietol z dôvodu nadbytočnosti a nevhodnosti, odkazujúc pritom na to, že nárok uplatnený v rámci vzájomnej žaloby a súvisiaci so širším vyporiadaním bol odvodený z investovania do novovytvoreného ovocného sadu žalovaným.

1.5. O trovách konania v časti priznaného nároku na širšie vyporiadanie podielového spoluvlastníctva súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“) tak, že ich priznal žalovanému, ktorý mal plný úspech s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník podľa § 262 ods. 2 CSP.

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 18. novembra 2021 č. k. 9Co/56/2021-518 napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku III., ktorým uložil žalobkyňi povinnosť zaplatiť žalovanému 7 701,12 eura, ako i vo výroku IV. o náhradovej povinnosti vo vzťahu k tomuto výroku potvrdil (výrok I.) a o trovách konania rozhodol tak, že žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (výrok II.).

2.1. Odvolací súd uviedol, že po preskúmaní napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie v rozsahu podaného odvolania (výroky III. a IV.) dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je v napadnutých výrokoch vecne správne, preto ho podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Mal za to, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav veci, potrebný pre posúdenie žalobkyňou uplatneného nároku a nároku žalovaného uplatneného protižalobou, z ktorého aj odvolací súd vychádzal bez potreby

ho dopĺňať, jeho výsledky správne vyhodnotil jednotlivo i vo vzájomnej súvislostiach, a napokon dospel aj k správny m skutkovým záverom, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalovaným uplatneného nároku, pričom odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s právnymi závermi prvoinštančného súdu a s prihladnutím na odvolacie dôvody nezistil dôvod, pre ktorý by sa mal od nich odchýliť.

2.2. Vo vzťahu k námietke žalobkyne týkajúcej sa absencie náležitostí vzájomného návrhu žalovaného, ktoré vyplývali z vtedy platných ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“), odvolací súd poukázal, že na pojednávaní konanom dňa 1. októbra 2014 právny zástupca žalovaného žiadal zaprotokolovať do zápisnice vzájomný návrh na širšie vyporiadanie, podľa ktorého si žalovaný od žalobkyne uplatňuje sumu 7 500 eur, predstavujúcu hodnotu polovice stromov, resp. ovocného sadu, určenú znalcom Ing. F., ktorá by bola prikázaná do výlučného vlastníctva žalobkyne. Po vykonaní znaleckého dokazovania právny zástupca žalovaného na pojednávaní dňa 14. októbra 2019 žiadal pripustiť zmenu petitu žaloby ohľadne širšieho vyporiadania tak, že žalovaný sa od žalobkyne domáha zaplattenia sumy 7 701,12 eura, ktorá zmena bola za účasti oboch sporových strán uznesením pripustená. Vzhľadom na to, že v zmysle Spravovacieho a kancelárskeho poriadku pre okresné súde, krajské súde, Špeciálny súd a vojenské súde je možné podanie spísať aj do zápisnice na súde, odvolací súd mal za to, že v predmetnej veci došlo v priebehu konania najskôr písomnými podaniami žalovaného a neskôr aj vyjadreniami na pojednávaní pred súdom prvej inštanície k skutkovému vymedzeniu podanej vzájomnej žaloby, ako aj k doplneniu a špecifikácii jej žalobného návrhu, ktorá vzájomná žaloba bola po jej doplnení riadne podaná a mala potrebné náležitosti, preto o nej súd prvej inštanície mohol rozhodovať.

2.3. V súvislosti s ďalšími odvolacími námietkami uviedol, že sa stotožnil so súdu prvej inštanície v tom, že medzi žalovaným a žalobkyňou spolu s manželom boli okrem dohody o vybudovaní ovocného sadu založené aj iné vzťahy týkajúce sa iných ovocných sadov, ktoré sa v danom konaní nevysporiadávajú. Zo skutkového stavu preukázaného v konaní na súde prvej inštanície dospel k záveru, že je naplnená podmienka pre širšie vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, keď žalovaný v konaní na základe predložených listinných dôkazov (dodacie listy na meno žalovaného ako SHR a faktúra Fructop spol. s r. o. na meno žalovaného ako SHR) preukázal, že svojimi investíciami zhodnotil spoluvlastnícky podiel žalobkyne na spornej nehnuteľnosti. Spôsob, akým súd prvej inštanície podielové spoluvlastníctvo strán sporu vyporiadal, neznamená, že žalovaný nadobudne nehnuteľnosť vo vyššej hodnote ako žalobkyňa, pretože v konaní bolo preukázané, že stromy, ktoré spôsobujú podľa žalobkyne rozdielnu hodnotu podielov jednotlivých sporových strán, boli zakúpené žalovaným, a práve stromy nachádzajúce sa na tej časti nehnuteľnosti, ktorá prípadne žalobkyňi, sú dôvodom na pre širšie vyporiadanie, preto sa nestotožnil s argumentom, že to malo byť zohľadnené pri reálnej deľbe. S ohľadom na správnosť výroku III. napadnutého rozsudku, považoval za správny aj ďalší žalobkyňou napadnutý výrok IV., v ktorom súd prvej inštanície rozhodol o trovách konania v tejto časti (jedná sa o závislý výrok od výroku III.), pričom zdôraznil, že z jednotlivých výrokov napadnutého rozsudku je zrejmé, ktorý výrok o trovách konania sa viaže ku ktorému výroku a vyplýva to aj z odôvodnenia napadnutého rozsudku.

2.4. Odvolací súd sa zaoberal i so žalobkyňou predloženými listinnými dôkazmi v odvolacom konaní a s podaniami s nimi súvisiacimi, pričom konštatoval, že ide o dôkazy, ktoré žalobkyňa nemohla predložiť v konaní na súde prvej inštanície, pretože sú datované neskôr ako bolo rozhodnuté súdom prvej inštanície, žalovaná ale v súvislosti s týmito dôkazmi neuviedla skutkové tvrdenia a tiež neuviedla, čo nimi preukazuje a aký vplyv majú mať na predmet odvolacieho konania, ako aj to čoho sa ich predložením domáha. Odvolací súd z predmetných listín vyvodil, že dňa 18. mája 2020 bola odobratá vzorka a dňa 10. júna 2020 bola vykonaná kontrola v sade sliviek u X. P., keď z protokolu o skúške z odberu vzorky z 18. mája 2020 v Dvoroch nad Žitavou bol v slivkovom sade J. (bez bližšej špecifikácie) zistený pozitívny výsledok na šarku sliviek. Nakoľko však žalobkyňa v rámci odvolacích dôvodov nekonkretizovala aký vplyv majú mať tieto dôkazy na rozhodnutie súdu prvej inštanície, odvolací súd z týchto dôkazov nevyvodil žiadny právny záver.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 420 písm. f) CSP žiadajúc, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a priznal žalobkyňi náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

3.1. Dovolanie odôvodnila tým, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom spočívajúcim v

neprihliadnutí na novoty, resp. listinné dôkazy uplatnené v odvolacom konaní a v nevysporiadaním sa s nimi znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Žalobkyňa poukázala na to, že podstatou odvolacieho konania bolo namietanie vyporiadania podielového spoluvlastníctva v širšom zmysle, v rámci ktorého bola zaviazaná zaplatiť žalovanému hodnotu, o ktorú sa mala zvýšiť hodnota ňou nadobudnutej nehnuteľnosti investíciami žalovaného. V konaní boli podané znalecké posudky, predmetom ktorých bolo určenie hodnoty porastov v stave, ako sa nachádzali ku dňu ohliadky. Vzhľadom na to, že skutkový stav ohliadkou zistení nezodpovedal stavu, ktorý tu bol ku dňu rozhodnutia súdu prvej inštancie a rozhodnutie súdu má vychádzať zo stavu ku dňu rozhodovania navrhla, aby odvolací súd zohľadnil jej podania z 11. júna 2020, 14. júla 2021 a 11. februára 2020, v rámci ktorých oznámila odvolaciemu súdu, že bola nútená pre vírusové ochorenie porastov požiadať Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave (ďalej len „ÚKSÚP“) o vykonanie kontroly porastov, pretože boli napadnuté vírusom, čo sa napokon i potvrdilo a záznam z kontroly zo dňa 10. júna 2020 po podaní odvolania doplnila do súdneho spisu a predložila i ďalšie dôkazy, ktoré nemohla uplatniť ako prostriedky procesného útoku pred prvoinštančným súdom, konkrétne protokol o vykonanej skúške vydaný ÚKSÚP dňa 13. júla 2020, ktorým je potvrdené ochorenie porastov vírusom, v dôsledku ktorého je zrejmé, že hodnota stromov, ako ju ustálil súd prvej inštancie, už nezodpovedá skutočnému stavu a rozhodnutie Okresného úradu Nové Zámky, Odbor starostlivosti o životné prostredie z 1. decembra 2020 č. OU-NZ-OSZP-XXXX/XXXXXX-XXX, na základe ktorého jej bola uložená povinnosť vyrúbať všetky ovocné dreviny popísané v rozhodnutí, pričom sa jedná o ovocné stromy nachádzajúce sa na sporných pozemkoch, ktorá skutočnosť má podstatný vplyv na konanie z hľadiska úplného vyporiadania. Žalobkyňa mala za to, že týmto preukázala, že ňou nadobudnutý pozemok je vzhľadom na chorobu porastov menej hodnotný, tak to tvrdila už v priebehu konania. Zároveň zdôraznila, že odvolací súd uvedené listiny síce vyhodnotil ako novoty v odvolacom konaní, avšak podľa jeho názoru z nich nevyplyvalo, čo nimi preukazuje, s čím i s poukazom na predmet odvolacieho konania, ktorý sa týkal výlučne len hodnoty porastov, nesúhlasí, nakoľko predložením dokladov osvedčujúcich, že po podaní odvolania došlo k napadnutiu stromov vírusom, teda že porasty nemajú takú hodnotu ako tomu bolo v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, ktorý vychádzal zo znaleckého posudku, kedy sa ochorenie stromov ešte neprejavilo, nemožno mať pochybnosti o tom, čo uvedenými dokladmi mienila preukázať, pričom hodnotu stromov po napadnutí vírusom určiť nevedela, keďže toto je otázka odborná, určovaná znalcom.

4. Žalovaný sa vo svojom vyjadrení k dovolaniu nestotožnil s dovolacou argumentáciou žalobkyne a navrhol, aby dovolací súd podané dovolanie odmietol ako neprípustné, alternatívne, aby dovolanie zamietol ako nedôvodné, nakoľko žalobkyňa mohla produkovať dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, resp. novôt, čo aj čiastočne urobila, avšak podľa žalovaného nie takým spôsobom, aby uniesla dôkazné bremeno.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na oprávnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán,

ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

8. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 172/03].

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. V danom prípade dovolateľka vyvodila prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom *denegatio iustitiae* (odmietnutie spravodlivosti).

14. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučné zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Inak povedané z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobkyne, že v konaní došlo k ňou tvrdeným vadám zmätočnosti (bod 3.1).

15. Z obsahu podaného dovolania žalobkyne v podstatnom vyplýva, že sa ním domáha pripustenia tzv. novôt v odvolacom konaní.

16. Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí (§ 154 CSP). V sporovom konaní sa uplatňuje zásada koncentrácie konania, ktorá znamená, že prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany sú koncentrované vo fáze konania pred súdom prvej inštancie, ktoré s odvolacím konaním predstavuje jeden celok. V materiálnom zmysle zákonná koncentrácia konania znamená, že vyhlásenie dokazovania za skončené pred súdom prvej inštancie predstavuje moment v dokazovaní, po ktorom už na účely ďalšieho čiže odvolacieho konania nebudú v zásade nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany prípustné. Zákonná koncentrácia konania je totožná s princípom neúplnej apelácie, ktorý platí pre odvolacie sporové konanie.

17. Na druhej strane, odvolací súd je aj počas odvolacieho konania povinný prihliadať na prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, ktoré doteraz neboli použité, ale len vtedy, ak sa týkajú procesných podmienok, vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 CSP). Právo tzv. novôt v odvolacom konaní je v systéme neúplnej apelácie nastavené reštriktívne ako výnimka z pravidla, že v odvolacom konaní spravidla nie sú prípustné tie prostriedky procesného útoku alebo obrany, ktoré neboli procesnou stranou uplatnené pred súdom prvej inštancie (I. ÚS 10/2017). Zároveň z povahy predmetných ustanovení vyplýva, že ak odvolateľ v odvolaní vymedzí odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b), e) až h) CSP, právo na uvedenie prípadných novôt bude podmienené nezavinením doterajšieho nepoužitia týchto skutočností a dôkazov. Bude teda úlohou odvolateľa v odvolaní a protistrany vo vyjadrení k odvolaniu dokázať, že nové prostriedky procesného útoku a nové prostriedky procesnej obrany, ktoré uvádzajú „až teraz“, nemohli v doterajšom priebehu konania použiť bez svojej viny. Ak tento predpoklad úspešne nesplnia, na novoty nebude môcť odvolací súd prihliadnuť.

18. Dovolací súd zároveň pripomína, že civilné sporové konanie je ovládané prejednávacou zásadou, v súlade s ktorou je úspech procesnej strany definovaný jej povinnosťou tvrdenia a na ňu nadväzujúcou dôkaznou povinnosťou a im zodpovedajúcim korelátom v podobe bremena tvrdenia a dôkazného bremena. Z prejednávacej zásady potom následne vyplýva základné procesné pravidlo, podľa ktorého každá strana je povinná dokazovať skutočnosti zodpovedajúce znakom právnej normy, ktorá je pre ňu priaznivá a ktorej sa domáha (I. ÚS 24/2019).

19. V civilnom sporovom konaní je ale súd limitovaný práve skutkovými tvrdeniami strán sporu, ktoré sú podkladom pre určenie predmetu dokazovania. Práve preto treba súdu oznámiť, ktorá konkrétna skutočnosť (tvrdenie) má byť predmetom dôkazu. Otázka, či si strana splnila povinnosť návrh na vykonanie dôkazu riadne odôvodniť, je vecou úvahy súdu vykonávajúceho dokazovanie, túto úvahu môže dovolací súd spochybniť len vtedy, ak je zjavne neprimeraná alebo nedostatočne odôvodnená. V tejto súvislosti je potrebné tiež zdôrazniť, že neprichádza do úvahy, aby predložené listiny nahradili

podstatné skutkové tvrdenia sporových strán. Procesná aktivita a zodpovednosť strán by tým bola popretá a prenesená na súd.

20. S ohľadom na vyššie prezentované interpretačné východiská bolo prvoradou povinnosťou žalobkyne [v prípade odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) až h) CSP v spojení s možným pripustením prípadných novôt] bolo návrh na vykonanie listinných dôkazov predložených až v odvolacom konaní riadne odôvodniť a následne preukázať, že listinné dôkazy nemohla bez svojej viny uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. Keďže takáto argumentácia v doplnení odvolania absentovala, je namieste záver, že predmetné dôkazy nemajú charakter novoty v odvolacom konaní špecifikovanej v § 366 CSP, a preto nebolo možné na neho v odvolacom konaní prihliadať. V tejto súvislosti nemohla uspieť ani námietka nedostatočného vysporiadania sa odvolacím súdom s takto predloženými listinnými dôkazmi a to vzhľadom na zákonnú povinnosť odvolacieho súdu neprihliadať na takýto dôkaz, čím by potom tento nedostatok odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu v konečnom dôsledku nedosiahol takú intenzitu, aby bol spôsobilý zasiahnuť do práva žalobkyne na spravodlivý súdny proces. Ak totiž procesný úkon strany, ktorý podlieha koncentrácii konania, nie je vykonaný riadne, nespôsobuje žiadne procesnoprávne účinky, a teda opomenutie vysporiadania sa s ním v odôvodnení nemôže svedčiť o arbitrárnosti daného rozhodnutia.

21. Napokon žalobkyňa v odvolaní namietala nesplnenie zákonných podmienok širšieho vysporiadania podielového spoluvlastníctva o investície žalovaného výlučne z dôvodu, že žalobcom uvádzané investície mali byť spoločné, čím potom nemohlo dôjsť k tomu, že by niektorý zo spoluvlastníkov zhodnotil vlastnými investíciami spoluvlastnícky podiel druhého spoluvlastníka. V odvolaní žalobkyňa vôbec nespochybňuje súdom ustálenú hodnotu, o ktorú sa mala zvýšiť hodnota ňou nadobudnutej nehnuteľnosti rozdelením tej pôvodnej, spoločnej pre prípad posúdenia, že investície by boli výhradne žalovaného. Žalobkyňa v podaní zo dňa 11.6.2020 (t. j. zhruba po pol roku po podaní odvolania dňa 21.12.2019) len stroho oznámila odvolaciemu súdu, že bola nútená požiadať ÚKSÚP o vykonanie kontroly porastov, pretože boli napadnuté vírusom, ktorá kontrola danú skutočnosť potvrdila, vyplýva to z jej záznamu zo dňa 10.6.2020, čím sa k danému dňu na jej pozemku nenachádza hodnota stromov podľa rozhodnutia súdu, preto dané závery žiada spolu s jej odvolacími dôvodmi zohľadniť pri rozhodovaní o odvolaní. Prílohou podania žalobkyne boli ňou uvádzané listiny v podanom dovolaní (bod 3.1.).

22. Pokiaľ žalobkyňa až v dovolacom konaní odvodzuje z listín, ktoré predložila v odvolacom konaní skutočnosti, ktoré majú byť predmetom dôkazu a čo vlastne nimi sleduje, z čoho by potom mohol odvolací súd okrem posúdenia či ide o tzv. prípustné novoty v odvolacom konaní tiež posúdiť, či nadväzujú na argumenty žalobkyne uvedené v samotnom odvolaní, alebo ide o také argumentačné línie, ktoré nemožno podriaďovať pod žiadny z argumentov odvolania, čo môže znamenať neprípustné rozšírenie, resp. doplnenie dôvodov odvolania, ide o postup z povahy činnosti dovolacieho súdu neprípustný (pozri § 435 a § 442 CSP).

23. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že konanie odvolacieho súdu nedisponuje zmätočnosťnou vadou v zmysle § 420 písm. f) CSP, a teda prípustnosť dovolania žalobkyne z tohto ustanovenia nemožno vyvodiť. Najvyšší súd preto jej dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP.

24. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

25. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.